Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 όσον αφορά την ψηφιακή επισήμανση των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ

[COM(2023) 98 final — 2023/0049 (COD)]

(2023/C 293/16)

Εισηγητής: ο κ. **John COMER**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 13.3.2023
	Συμβούλιο, 6.3.2023
Νομική βάση	Άρθρα 114 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	1.6.2023
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	38/0/2
(υπέρ/κατά/αποχές)	
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	14.6.2023
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	579
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	
(υπέρ/κατά/αποχές)	209/0/4

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) εκτιμά τα εξής:

1.1. Η θέσπιση εθελοντικής ψηφιακής επισήμανσης για τα προϊόντα λίπανσης αποτελεί πολύ θετική εξέλιξη και θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να ενθαρρυνθούν οι οικονομικοί φορείς να υιοθετήσουν την ψηφιακή επισήμανση.

1.2. Ο κίνδυνος του ψηφιακού χάσματος πρέπει να παρακολουθείται προσεκτικά. Η ψηφιοποίηση ενέχει τον κίνδυνο ορισμένες ευάλωτες ομάδες να υστερούν ακόμη περισσότερο, παρά τη διάταξη η οποία προβλέπει ότι πρέπει να υπάρχει εναλλακτική λύση κατόπιν αιτήματος. Θα ήταν σκόπιμο να υπάρξει χρονοδιάγραμμα και μεγαλύτερη σαφήνεια ως προς τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά αυτή η εναλλακτική λύση.

1.3. Οι οικονομικοί φορείς που υιοθετούν την ψηφιακή επισήμανση θα πρέπει να λαμβάνουν ειδικά μέτρα πέραν των όσων προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να συνιστούν την ψηφιακή ετικέτα στους τελικούς χρήστες και να τους ενθαρρύνουν να τη συμβουλεύονται.

1.4. Ορισμένοι τελικοί χρήστες εκφράζουν ανησυχίες σχετικές με την υπερβολική παρακολούθηση που εφαρμόζουν οι ιστότοποι ψηφιακής επισήμανσης. Πρέπει να παρασχεθούν επαρκείς εγγυήσεις ότι δεν θα διενεργείται περιττή παρακολούθηση.

1.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την παρούσα πρόταση διότι εστιάζεται στη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των προϊόντων λίπανσης, μειώνει το κόστος και προωθεί την ψηφιοποίηση του γεωργικού τομέα, κάτι που είναι ευπρόσδεκτο.

1.6. Η σύσταση για τη διενέργεια δειγματοληψίας εδάφους πριν από τη χρήση προϊόντων λίπανσης θα πρέπει να επισημαίνεται τόσο στη φυσική ετικέτα όσο και στην ψηφιακή. Ένα τέτοιο μέτρο θα είναι επωφελές για το περιβάλλον και θα βοηθήσει στην εξοικονόμηση χρημάτων.

1.7. Ο σχεδιασμός και η μορφή των φυσικών ετικετών, συμπεριλαμβανομένου του ελάχιστου μεγέθους της γραμματοσειράς που χρησιμοποιείται σε αυτές, θα πρέπει να καθορίζονται στην πρόταση κανονισμού για λόγους μεγαλύτερης σαφήνειας.

1.8. Συνιστάται, προκειμένου για τις συσκευασίες προϊόντων λίπανσης των 1 000 kg και άνω, να απαιτείται ψηφιακή ετικέτα μόνο όταν οι οικονομικοί φορείς αποφασίζουν να χρησιμοποιήσουν ψηφιακή επισήμανση. Στις δε συσκευασίες προϊόντων λίπανσης κάτω των 1 000 kg θα πρέπει πάντα να απαιτείται φυσική ετικέτα, ακόμη και όταν οι οικονομικοί φορείς αποφασίζουν να χρησιμοποιήσουν ψηφιακή ετικέτα.

2. **Ιστορικό**

2.1. Με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] θεσπίστηκαν απαιτήσεις επισήμανσης που είναι πολύ πιο εκτεταμένες από εκείνες που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2003/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2]. Αυτός ο νέος κανονισμός αντανακλούσε νέες κοινωνικές απαιτήσεις και ανησυχίες, καθώς και το γεγονός ότι οι εν λόγω νέοι κανόνες ανοίγουν δραστικά την αγορά της ΕΕ σε καινοτόμα και άγνωστα προϊόντα λίπανσης και καθιστούν υποχρεωτική την παροχή λεπτομερέστερων οδηγιών προς τους τελικούς χρήστες.

2.2. Οι ετικέτες με υπερβολικό όγκο πληροφοριών είναι δυσανάγνωστες. Οι υπερβολικές λεπτομέρειες ενδέχεται να αποκρύψουν τις ουσιώδεις πληροφορίες που χρειάζεται ο τελικός χρήστης.

2.3. Οι οικονομικοί φορείς δυσκολεύονται να διαχειριστούν τέτοιου είδους ετικέτες και αυτές συνεπάγονται αυξημένο κόστος λόγω της ανάγκης για συχνή επικαιροποίησή τους.

2.4. Η προτεινόμενη τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 διέπεται από τους ίδιους γενικούς στόχους του εν λόγω ισχύοντος κανονισμού, δηλαδή την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος και την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2.5. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπίστωσε δύο συγκεκριμένα προβλήματα τα οποία επιδιώκει να επιλύσει η παρούσα πρόταση, δηλαδή:

— τη βελτίωση της αναγνωσιμότητας των φυσικών ετικετών και

— τη διευκόλυνση της διαχείρισης των ετικετών από τους οικονομικούς φορείς.

2.6. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, όλες οι απαιτήσεις επισήμανσης που καθορίζονται στο παράρτημα III πρέπει να αναγράφονται στη φυσική ετικέτα.

2.7. Η παρούσα πρόταση θεσπίζει την εθελοντική ψηφιοποίηση των ετικετών για τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ. Οι παρασκευαστές, οι εισαγωγείς ή οι διανομείς μπορούν να αποφασίζουν εάν θα καθιερώνουν ψηφιακές ετικέτες για τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ.

2.8. Οι οικονομικοί φορείς που επιλέγουν την ψηφιακή επισήμανση μπορούν να αναγράφουν όλα τα στοιχεία επισήμανσης που καθορίζονται σύμφωνα με το παράρτημα III σε ψηφιακή ετικέτα όταν προμηθεύουν προϊόντα λίπανσης σε άλλους οικονομικούς φορείς που δεν είναι τελικοί χρήστες. Τα προϊόντα λίπανσης που διατίθενται χύδην ή σε συσκευασίες άνω των 1 000 kg μπορούν επίσης να πωλούνται μόνο με ψηφιακή ετικέτα σε οποιαδήποτε οντότητα, συμπεριλαμβανομένων των τελικών χρηστών.

2.9. Οι οικονομικοί φορείς που χρησιμοποιούν ψηφιακή ετικέτα κατά τη διάθεση προϊόντων λίπανσης σε τελικούς χρήστες σε συσκευασίες των 1 000 kg ή λιγότερο θα πρέπει να παρέχουν, πέραν της ψηφιακής ετικέτας, φυσική ετικέτα.

2.10. Η φυσική ετικέτα πρέπει να περιέχει όλες τις πληροφορίες σχετικά με την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, καθώς και τις σημαντικότερες πληροφορίες σχετικά με την καλλιεργητική αποδοτικότητα και το περιεχόμενο του προϊόντος, ή άλλες πληροφορίες που απαιτούνται μετά την αγορά, όπως πληροφορίες σχετικές με την ασφαλή αποθήκευση και διάθεση.

2.11. Με την πρόταση θεσπίζονται γενικοί κανόνες σχετικοί με την ψηφιοποίηση των ετικετών χωρίς να κάνει διάκριση μεταξύ επαγγελματιών και μη επαγγελματιών τελικών χρηστών. Ειδικότερα, οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι η ψηφιακή ετικέτα είναι προσβάσιμη δωρεάν και εύκολα σε ολόκληρη την ΕΕ για περίοδο πέντε ετών από τη στιγμή που το προϊόν διατίθεται στην αγορά. Η φυσική ετικέτα πρέπει να περιέχει φορέα δεδομένων (για παράδειγμα, κωδικό ταχείας απόκρισης/QR ή διεύθυνση URL), ώστε να είναι εύκολη η πρόσβαση στην ψηφιακή ετικέτα χωρίς να απαιτείται ειδική ή μοναδική εφαρμογή. Ο ιστότοπος της ψηφιακής ετικέτας πρέπει να περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του παραρτήματος III χωριστά από άλλες πληροφορίες σχετικές με την εμπορική προώθηση ή άλλες ειδικές προσφορές — δεν θα πρέπει δε να προβλέπει καμία περιττή παρακολούθηση.

2.12. Οι πληροφορίες στις ψηφιακές ετικέτες πρέπει επίσης να διατίθενται με εναλλακτικά μέσα, εφόσον ζητηθεί, ώστε να λαμβάνονται καλύτερα υπόψη οι ανάγκες των ευάλωτων χρηστών που δεν είναι εξοικειωμένοι ή δεν επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν ψηφιακές ετικέτες.

---

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη διάθεση προϊόντων λίπανσης της ΕΕ στην αγορά και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 και (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2003/2003 (ΕΕ L 170 της 25.6.2019, σ. 1).

[2] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2003/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2003 σχετικά με τα λιπάσματα (ΕΕ L 304 της 21.11.2003, σ. 1).

2.13. Εάν, για κάποιο λόγο, η ψηφιακή ετικέτα καταστεί προσωρινά μη διαθέσιμη, πρέπει να παρέχεται εναλλακτική επιλογή χωρίς αυτή να χρειάζεται να ζητηθεί.

2.14. Η πρόταση εξουσιοδοτεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προσαρμόσει περαιτέρω το παράρτημα III, αποφασίζοντας ποια στοιχεία επισήμανσης θα μπορούσαν να παρέχονται σε ψηφιακή μορφή στους τελικούς χρήστες όταν τα προϊόντα λίπανσης διατίθενται σε συσκευασίες των 1 000 kg ή λιγότερο, ανάλογα με την εξέλιξη της κοινωνίας.

2.15. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δηλώνει ότι η πρόταση συνάδει με την ευρύτερη πολιτική της ΕΕ για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η οποία αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του διττού ζητούμενου της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

2.16. Η πρόταση αποσκοπεί στη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των προϊόντων λίπανσης, στη μείωση του κόστους επισήμανσης και στην προώθηση της ψηφιοποίησης του γεωργικού τομέα, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνέπεια με την ευρύτερη πολιτική της ΕΕ για ένα βιώσιμο και έξυπνο μέλλον.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την παρούσα πρόταση για τη θέσπιση ψηφιακής επισήμανσης για τα προϊόντα λίπανσης. Αποτελεί μέρος μιας γενικής τάσης επέκτασης της ψηφιοποίησης των πληροφοριών για τα προϊόντα και των ετικετών των προϊόντων.

3.2. Οι προμήθειες προϊόντων λίπανσης που πληρούν τα ενωσιακά πρότυπα υγείας και ασφάλειας και τα αντίστοιχα περιβαλλοντικά πρότυπα (με σήμανση CE) θα επιτρέπεται να συνοδεύονται από πληροφορίες σε ψηφιακή ετικέτα.

3.3. Το πρόβλημα των ετικετών με υπερβολικό όγκο πληροφοριών αποτελεί μείζον ζήτημα. Συχνά είναι δύσκολο να εντοπιστούν οι ουσιώδεις πληροφορίες και, ως εκ τούτου, οι τελικοί χρήστες τείνουν ενίοτε να παραβλέπουν τις ετικέτες που περιέχουν υπερβολικό όγκο λεπτομερειών. Με το παράρτημα III, όπως εφαρμόζεται επί του παρόντος, επιδιώκεται σαφώς να συμπεριληφθούν υπερβολικά πολλές πληροφορίες σε μια φυσική ετικέτα. Η δυνατότητα παροχής ψηφιακών ετικετών αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου. Με τη θέσπιση της ψηφιακής επισήμανσης, η φυσική ετικέτα μπορεί να περιέχει τις πραγματικά ουσιώδεις πληροφορίες, καθώς και σύνδεσμο που να παραπέμπει στην ψηφιακή ετικέτα.

3.4. Με την πρόταση εξουσιοδοτείται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προσαρμόσει περαιτέρω το παράρτημα III, αποφασίζοντας ποια στοιχεία επισήμανσης μπορούν να παρέχονται ψηφιακά. Η εξουσιοδότηση επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεταφέρει τα υφιστάμενα στοιχεία από τη φυσική ετικέτα στην ψηφιακή ετικέτα.

3.5. Η ψηφιακή ετικέτα πρέπει να περιέχει πληροφορίες που να επιτρέπουν την ταυτοποίηση του παρασκευαστή του προϊόντος και την επικοινωνία μαζί του, τη σήμανση CE, καθώς και κάθε αντίστοιχη αναφορά σε κοινοποιημένο οργανισμό.

3.6. Δεν υπάρχει διάταξη στην πρόταση σχετική με τη ρύθμιση του μεγέθους και του μορφότυπου της φυσικής ετικέτας.

3.7. Η αποδοτικότερη χρήση των προϊόντων λίπανσης αποτελεί σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η οποία θέτει ως στόχο τη μείωση των απωλειών θρεπτικών ουσιών κατά 50 % και τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων κατά 20 % έως το 2030. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει ότι η παρούσα πρόταση υποστηρίζει την τάση βελτίωσης της αποδοτικότητας της χρήσης των προϊόντων λίπανσης. Οι δειγματοληψίες εδάφους δεν αποτελούν υποχρεωτικό στοιχείο που πρέπει να περιέχεται στη φυσική ετικέτα. Οι δειγματοληψίες εδάφους θα ενθαρρύνουν την αποδοτικότερη χρήση των προϊόντων λίπανσης.

3.8. Όταν οι οικονομικοί φορείς επιλέγουν να χρησιμοποιούν ψηφιακή ετικέτα, θα πρέπει να διατυπώνεται μια επιπλέον εμφατική σύσταση προς τον τελικό χρήστη να συμβουλεύεται την ψηφιακή ετικέτα, έτσι ώστε να αποκομίζει το μέγιστο όφελος από τις υποχρεωτικές πληροφορίες σχετικά με το προϊόν.

3.9. Η υιοθέτηση της ψηφιακής επισήμανσης είναι εθελοντική από την πλευρά των οικονομικών φορέων. Ωστόσο, στην προσπάθεια να προαχθεί η ευρύτερη χρήση της ψηφιακής επισήμανσης, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στην ενθάρρυνση των οικονομικών φορέων να στραφούν στην ψηφιακή επισήμανση.

3.10. Η ανάγκη αύξησης της αποδοτικότητας της χρήσης των προϊόντων λίπανσης επισημαίνεται επίσης στην ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2022 για τα λιπάσματα. ([3]) Η χρήση ψηφιακών εργαλείων αποτελεί βασικό παράγοντα διευκόλυνσης σε αυτή τη διαδικασία.

3.11. Η χρήση της ψηφιακής επισήμανσης αναμένεται να καταστήσει δυνατή την καλύτερη κοινοποίηση των ιδιοτήτων και της αποδοτικότερης χρήσης των λιπασμάτων, κάτι που θα ωφελήσει το περιβάλλον και θα επιτρέπει στους τελικούς χρήστες να εξοικονομούν χρήματα.

3.12. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της καθότι οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ψηφιακής επισήμανσης θεσπίζονται σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο συνεπάγεται ίσους όρους ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, βελτιώνει την εσωτερική αγορά, διασφαλίζοντας παράλληλα υψηλό επίπεδο προστασίας, όπως απαιτείται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009. Επιπλέον, οποιεσδήποτε αλλαγές στην ψηφιακή επισήμανση μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο σε επίπεδο ΕΕ.

([3]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των λιπασμάτων» [COM(2022) 590 final] (ΕΕ C 184 της 25.5.2023, σ. 109).

3.13. Η πρόταση ορίζει ότι οι συσκευασίες άνω των 1 000 kg θα πρέπει να θεωρούνται ως παραδόσεις χύδην. Θα ήταν προτιμότερο οι συσκευασίες των 1 000 kg να θεωρούνται ως παραδόσεις χύδην και, προκειμένου για τις συσκευασίες κάτω των 1 000 kg, να απαιτείται η φυσική ετικέτα επιπλέον της ψηφιακής ετικέτας.

3.14. Ο κίνδυνος του ψηφιακού χάσματος για τους ευάλωτους χρήστες πρέπει να αποσαφηνιστεί περαιτέρω. Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρει ότι πρέπει να υπάρχει εναλλακτική δυνατότητα αντί της ψηφιακής ετικέτας όταν αυτό ζητείται. Ωστόσο, δεν προβλέπεται χρονοδιάγραμμα ως προς το πόσο γρήγορα θα μπορούσε να διατεθεί μια τέτοια εναλλακτική λύση σε ευάλωτους τελικούς χρήστες.

3.15. Η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να ληφθεί μέριμνα ότι δεν θα υπάρχουν περιττά συστήματα παρακολούθησης στους ιστοτόπους ψηφιακών ετικετών.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2023.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Oliver RÖPKE